

Mainiampi
Laitila
Laitilan asiakaslehti 2019

Pienpanimoa s.14 ei kasvu huimaa

s. **7** Frisbeegolf on
mielenterveysteko

s. **13** Kaikkia palveleva
kirjasto

s. **16** Lapsille ja nuorille
kotiintuloaikasuositukset

Mainiompia Laitila kulkee kolme kukonaskelta edellä

Laitilan strategian arvot viitoittavat Mainiomman Laitilan tulevaa suuntaa.

Kolme kukonaskelta edellä

Laitilassa ollaan vahvassa kasvussa ja kehityksessä. Kaupungin elinvoimaisuus näkyy yritysten kasvuna, uusien työntekijöiden palkkaamisena ja erilaisina investointeina tulevaisuuteen. Positiivisia signaaleja edelläkävijyydestä ovat myös Varsinais-Suomen alhaisin työttömyysaste 4,3 % (1/2019) sekä Laitilan väkiluvun kasvu. Asukasmäärä on noussut Laitilassa vuodesta 2011 lähtien joka vuosi.

Munauskin voi olla menestys

Valtakunnallisesti kuntatalous on haasteiden äärellä. Myös Laitilaa koskevat valtakunnalliset tulo- ja menotilastulot haasteet. Rohkeilla ja eteenpäin katsovilla teoilla sekä kokeiluilla Laitila voi kuitenkin kulkea menestyksekkäästi tulevaisuuteen. Elinvoimakykyjen haasteeseen ovat yrityksemme viitoittaneet tietä erilaisiin investointeihin ja uusiin avauksiin. Laitilan kaupunki on ollut aina vahvasti mukana yritysyhteistyössä. Vahvassa muutosvaiheessa on tärkeää uskoa tulevaisuuteen. Jos ei ole uskallusta kokeilla, erehtyä tai korjata suuntaa, kunta tai yritys jää-

vät paikoilleen ja etääntyvät tulevaisuuden edelläkävijyydestä. Yhdessä tehden Laitila on enemmän kuin yksilöiden summa.

Asukkaat ja yritykset ovat kultamunamme

Laitilan kaupunki on panostanut asukkaiden palveluihin ja vapaa-aikaan. Olemme investoineet mukavasti ja saaneet kaupunkilaisten käyttöön muun muassa monitoimihallin, jäähallin, peruskorjatun uimahallin sekä uuden 18-väyläisen frisbeegolfradan. Kulttuuripuolella peruskorjauksella on päivitetty kulttuurillisesti arvokas Kustaa Hiekan Lukutupa. Vuoden 2018 aikana kaupunkiin valmistui uusi Apilaniityn päiväkotikoti ja 32 asunnon vuokrakerrostalo. Tänä vuonna käynnistyy Tuunan Päiväkodin rakentaminen. Sosiaali- ja terveystoimissa on toteutettu terveyskeskuksen remontti. Palvelutarjontaa on laajennettu ja siten kaupungin asukkaat ovat saaneet uusia hyvinvointitekoja. Näitä ovat esimerkiksi ikäihmisten päivätoiminta, lasten neuvolan chat-palvelu, matalan kynnyksen Pyydä Apua -nappipalvelu, etsivä vanhustyö sekä kotihoidon laajentaminen yötoiminnalla.

Sisällys

Laitilan mainioimmat	4
Mainiot palvelut.....	6
Kuulumisia kaupungilta	8
Meillä tapahtuu.....	10
Juhlalohkokuna monipuolinen muna	12
Kaikkia palveleva kirjasto	13
Pienpanimo, joka kulkee omia polkujaan.....	14
Lasten ja nuorten suosituskotiintuloajat.....	16
Työntekijän hyvinvointi on yrityksen hyvinvointia	18
Laitilan Terveyskoti puhuu kokonaisvaltaisen	20
hyvinvoinnin puolesta	
Rural Urban Art väritti Laitilan katukuvan.....	22
English Summary	23

Päätoimittaja:
Johanna Luukkonen
Toimitus ja taitto:
Mainostoimisto SST Oy
Julkaisija:
Laitilan kaupunki,
PL 25, 23801 Laitila,
p. 02 850 11
www.laitila.fi

Lukuja Laitilasta

Jokainen teko on askel eteenpäin, kohti hyvinvointia. Mainiomman Laitilan matkaan mahtuu sekä pieniä että isoja kukonaskelia, niin yksittäin kuin peräkanaa.

Oikein hyvää vuotta 2019 kaikille laitilalaisille, Laitilassa vierailevalle ja Mainiomman Laitilan faneille.

Johanna Luukkonen
Kaupunginjohtaja

Mitä teemme?

Alkutuotanto **8,9 %**
Jalostus **38,4 %**
Palvelu **51,1 %**

Millainen koulutus?

Vähintään 2. asteen tutkinto
2006 / **57,6 %**
2016 / **64,6 %**

Korkea-asteen tutkinto

2006 / **16,8 %**
2016 / **19,5 %**

Kuinka paljon asukkaita?

2011 / **8408**
2018 / **8646**

Työttömyysaste

2019: **4,3 %**

Laitilan MAINIOIMMAT

HINKU-hankkeilla ympäristötalkoisiin

Laitila on ollut jo vuodesta 2013 mukana HINKU-toiminnassa, jonka tarkoituksena on energiatehokkuuden parantaminen sekä kaupungin ilmastopäästöjen vähentäminen uusiutuvaa energiaa hyödyntämällä. Erilaisia HINKU-hankkeita toteuttamalla halutaan saavuttaa hiilineutraali Laitila. Tavoite on vähentää kaupungin kasvihuonekaasupäästöjä vuoden 2007 tasosta 80 prosenttia vuoteen 2030 mennessä.

Tarkoitus on tehdä kaupungin kiinteistöille energiakatselmuksia, hyödyntää maalämpöä ja parantaa jätteiden kierrätystä. Tulevana vuonna alkaa myös uusien aurinkopaneelien asennus Laitilassa. Uudet paneelit asennetaan kaupungin rakennuksista ainakin kouluihin, terveyskeskukseen ja urheilutiloihin.

– 15 rakennukseen asennetaan yli 1500 paneelia, joka tarkoittaa käytännössä noin 12 % kaupungin sähkönkulutuksesta. Tuotetusta sähköstä maksetaan alle markkinahinta, joten tulos alkaa näkyä myös Laitilan sähkölaskussa varsin pian, kertoo Laitilan ympäristöpäällikkö **Pekka-Sakari Simula**.

Kaupunki on sitoutunut tekemään energiasäästöjä, muutoksia kaavoitukseen ja logistiikkaan, parannuksia jätehuoltoon sekä panostusta kestäviin hankintoihin ja ympäristökoulutukseen ja -neuvontaan. Osoitteessa hinku.laitila.fi löytyy hyödyllisiä säästövinkkejä niin yrityksille kuin kotitalouksille. Myös koulujen opetussuunnitelmaan on nostettu ympäristökoulutusta.

– Meidän tekemisillä ei tietenkään koko maailman mittakaavassa ole valtavaa merkitystä, mutta jokaisen on kannettava kortensa kekoon. Ainakin haluamme yleisesti näyttää esimerkkiä. Tavallinen kaupunkilainen voi myös tehdä ympäristölle suopeita valintoja. Lähiruoan suosiminen on tärkeää ja energiaa voi säästää käyttämällä maalämpöä tai aurinkopaneeleita, ekosähkön käytöstä kannattaa myös ottaa selvää. Tapoja on kyllä, kunhan on tahtoa, kertoo Simula.

Nuorisotoimen kehuttu tiimi: (vas.) **Anniina Seikola**, **Tuomas Kankaanpää** ja **Noora Mantere**, kuvasta puuttuu **Riku Kuurne**.

Laitilan kaupungin parhaita palkittiin

Laitilan työntekijät ovat vuonna 2018 saaneet ilmiäntää parhaita työyksiköitä ja työntekijöitä. Ilmiäntöjen perusteella tehtiin seuraavat valinnat:

Vuoden 2018 Laitilan kaupungin työyhteisö on **Nuorisotoimi: Tuomas Kankaanpää, Noora Vesterinen, Anniina Seikola ja Riku Kuurne**. Nuorisotoimen tiimistä oli useita ehdotuksia, osa jopa yli toimialarajojen. Esiin nostettiin tiimin sisällä oleva taito ja toiminnan kehitys. Esimerkiksi näin tiimiä kuvailtiin:

”...Nuorisotoimi on saanut koko orkesterin soimaan!”

”Laitilan Nuorisotoimen takkuinen alkuvuosi piti sisällään monta mutkaa, mutta mutkat ovat suoristuneet ja toiminta on noussut kesän jälkeen aina vaan loisteliaammaksi. Uudet kasvat ja uusi henki huokuu Nuorisotoimen somessa, ja näkyy myös kaupunkikuvassa hyvällä tavalla.”

Vuoden 2018 Laitilan kaupungin työntekijä on **Tyyne Okkonen**. Tyyneä kuvailtiin avuliaaksi, taitavaksi, hyväntuuliseksi ja epäitsekäksi työkaveriksi, joka rohkaisee ja luo ympärilleen positiivisen ilmapiirin. Mm. näin Tyyneä kuvailtiin:

”...Tyyneä ei kukaan kykene korvaamaan.”
 ”...Tyyne näkee haastavissa asioissa siemenen, jonka hän saa kasvamaan omenapuuksi.”
 ”...Avuliaampaa työkaveria saa etsiä, auttaa kaikessa minkä tietää ja loput selvittää, ja tuntuu lisäksi olevan aina hyvällä tuulella!”
 ”...Yksi Tyyne vastaa 2–3 normi-henkilön työpanosta.”

Tyyne Okkonen sai usealta kollegalta kehuja kyselyssä.

Tuu #MESSIIN

Työtä & elämää

Tuu Messiin -sivusto on uusille ja nykyisille Uudenkaupungin ja Laitilan asukkaille sekä yrityksille suunnattu palvelusivusto, jonka tarkoitus on auttaa yrityksiä ja työntekijöitä kohtaamaan toisensa helpommin. Sivusto tarjoaa ajankohtaista tietoa alueen työpaikoista, harrastusmahdollisuuksista ja palveluista, sekä kaikista niistä elementeistä, joita tarvitaan hyvään elämään.

Vakka-Suomen alueen työpaikkoja, yrityksiä, asumista ja arkea yhteen kokoava maksuton #TuuMessiin -tapahtuma järjestettiin tänäkin vuonna helmikuun alussa Uudessakaupungissa. Rekrymessujen teemaa jatkava Tuu Messiin -konsepti on alun perin rekrytapahtumista jatkokehityksenä syntynyt palvelusivusto, jonka tarkoitus on tuottaa tietoa ympäri vuoden. Tuu messiin osoitteessa tuumessiin.fi

Kuva Juhani Marttala

Laitilan yrittäjille järjestetty Tervetuloa munaukseen -tapahtuma kannustaa oppimaan virheistä.

Munauskin voi olla yrittäjälle menestys

Tammikuussa järjestetty Tervetuloa munaukseen -tilaisuus keräsi paikalle ison joukon Laitilan yritysduustajia, luottamushenkilöitä sekä kaupungin esimiehiä. Yrittäjätapahtuman alusti Musti & Mirri -ketjun perustaja ja hallituksen puheenjohtaja **Mika Sutinen**, joka puheessaan kannusti virheiden tunnustamiseen teemalla Mahtava Moka.

– Teema liittyy vahvasti Laitilan strategiaan arvoihin, joista yksi on ”Munauskin voi olla menestys”. Onnistumiseen tarvitaan uskallusta kokeilla sekä omien kokemusten jakamista ja niistä oppimista. Esimerkiksi urheilun ja musiikin parista tiedämme, että kokeilemalla ja harjoittelemalla sekä virheiden korjaamisella kehitytään paremmaksi, summaa kaupunginjohtaja

Johanna Luukkonen illan antia.

Laitilan kaupungin strategiaan kuuluu olla ”kukonaskel edellä”, joten uskaltavaan, innovatiiviseen ja eteenpäin katsovaan yrittäjyyteen kannustaminen on Luukkosen mukaan hyvin tärkeää. Myös kaupunki pyrkii aina tukemaan yrityksiä.

– Meillä on Laitilassa upeita ja kansainvälisestikin menestyviä yrityksiä monella alalla, olemme siitä ylpeitä. Haluamme pitää huolen, että yritysten on Laitilassa helppo toimia ja kasvaa. Sutisen esitys oli ajatuksia herättävä ja sai aikaiseksi vilkkaan keskustelun paikallaolijoiden kesken. Haluan kiittää kaikkia, jotka pääsivät paikalle ja osallistuitte näin yhteisen rohkene tulevaisuuden rakentamiseen Laitilassa.

Seuratyöllä potkua erityislasten liikunta-harrastuksiin

Erityislasten liikuntamahdollisuudet ja sovellettu liikunta ovat yksi Laitilan kaupungin painopisteistä tuleville vuosille. Vetoapua on haettu erityisesti aktiivisilta kaupunkilaisilta ja seuroilta.

– Erityisliikunnan kehitystä on lähdetty parantamaan organisoidusti, suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti, siksi on mahtavaa, että seurat lähtivät ilolla mukaan projektiin. Seurojen kautta saamme toiminnan jalkautettua osaksi Laitilan urheilukulttuuria pysyvästi. Kiitos kuuluu myös aktiivisille yksityishenkilöille, jotka ovat osallistuneet projektiin, kertoo Laitilan kaupungin liikuntasuhteeri **Elina Rautanen**.

Laitilan Jyske on ensimmäisten joukossa ilmoittanut halukkuutensa olla mukana parantamassa omaa tarjontaansa ja kehittämässä liikuntapalveluita kaikille laitilalaisille.

– Meillä pyörii lasten urheilukoulu (LUK), joka on matalan kynnyksen lasten liikkumista. Olemme alustavasti keskustelleet, että sen yhteydessä voisimme järjestää myös oman ryhmän erityislasten liikuntaan. Haasteellisinta on löytää riittävän koulutuksen omaavia ohjaajia ja saada heidät myös innostumaan ns. vapaaehtoistyöstä, jota toimintamme lähes 100 % on, kertoo Jyskeen puheenjohtaja **Ilkka Vuorela**.

Jyske haastaa kaikki kaupunkilaiset mukaan kehittämään seuran kanssa eri erityisliikunnan vaihtoehtoja!

Munamarkkinat televisiossa

Tulevan kesän aikana Laitila tullaan näkemään suosituksessa ELIXIR-ohjelmassa. Jakso esitetään Alfa TV:llä 10.6.2019 ja se kantaa nimeä Mestarien Maa: Laitilan Munakisat.

Munamarkkinoiden aikana kuvatussa erikoisjaksossa **Janni Hussi**, **Lassi Hurskainen**, **Amin Asikainen** ja **Heidi Sohlberg** sekä painonnostaja **Eero Retulainen** ottavat Suomen kuuluisimman munakaupungin ja sen kesäisen markkinahumuun haltuun. Muista katsoa!

Mainiot PALVELUT

Uuden kuntosalin monipuoliset ja isot tilat houkuttelevat salitreenaajia

Uutuuttaan edelleen kiiltelevä Nurkkagym avasi ovensa elokuussa 2018 Laitilan keskustan tuntumaan. Yrittäjä **Matias Heikkilä** kuvaa projektia ”hyvin suunnitelluksi hetken mieltäjohteeksi”, joka sai alkunsa omasta kiinnostuksesta saliharjoitteluun. Pitkä taustatyö kertoi, että uudelle salille moderneilla herkuilla oli ollut kysyntää Laitilan alueella jo pitkään.

Tähän mennessä Nurkkagymille on myyty jo yli 550 korttia, mikä on enemmän kuin Matias näin alkutaipaleelle uskalsi edes toivoa. Hänen salilleen treenaajia houkuttelee monipuolinen ja laaja laitteisto sekä tyylikkääts isot tilat. Seinällä upeissa ruiskumaalausteoksissa komeilevat kaikkien treenaajien ikonit, Arnold Schwarzenegger ja The Rock, joiden välissä onkin salin suosituin treeniselfie-paikka.

– Uskallan kyllä väittää, että Nurkkagym on alueen saleista tyylikkään. Yksityiskohdat tuovat sitä kovan treenaamisen fiilistä, mitä salilla tar-

vitaan ja puitteet ovat täällä kunnossa. Ja eihän kuntosalialalle tultaessa voi koskaan Arskaa sivuuttaa, hän edustaa sellaista ”raffia old school”-meininkiä, Matias naurahtaa.

– Nurkkagymin vastaanotto on ollut ihan uskomaton, se oli kyllä täysi yllätys minulle. Tottakai siitä saa tosi paljon potkua myös omaan tekemiseen täällä.

Rakkaudesta lajiin

Nurkkagymille on kehittynyt jo oma vakiotreeniporukka, jota Matiaksen mukaan näkee treenaamassa lähes joka päivä. Sali tavoittaa paljon nuoria, mutta käyttäjiä on kaikista ikäluokista, aina senioreista lapsiin. Salilla on 500 m² kuntosalitilaa, lisäksi 150 m² on pyhitetty pelkästään toiminnalliseen harjoitteluun ja 100 m² ryhmäliikuntaan.

– Kaikki toiminnallisen harjoittelun kurssimme ovat todella suosittuja. Meillä on myös lapsille oma toiminnallisen harjoittelun kerho,

joka on ollut hitti. Täällä on muutenkin sairaan mukava ilmapiiri. Aloitteijoita ei koskaan katsota kieroon, vaan otetaan mukaan porukkaan. Uskon, että täällä on kaikkien kiva treenata.

Matiakselle Nurkkagym on henkireikä ja hän haluaa kehittää toimintaa jatkuvasti. Joskus laitehankintoja ja kokeiluja tuleekin tehtyä enemmän ”rakkaudesta lajiin” kuin bisnesnenä edellä. Matias saa usein ehdotuksia ja ideoita myös käyttäjiltä.

– Haluan, että Nurkkagymillä on parhaat laitteet ja valikoima. Kuuntelen aina palautetta ja pohdin mitä saadaan järkevästi toteutettua meillä. Tavoitteena on rakentaa alueen paras sali jokaisella osa-alueella. Vielä on tietysti tekemistä ja alkutaipaleella tässä vasta ollaan.

Nurkkagym

Santilantie 2, 23800 Laitila
Puh. 045 117 3440 (kuntosali)
<https://nurkkagym.fi/>

Matias Heikkilä Nurkkagymin suosituimman selfie-paikan edessä.

Iso-Araska valvoo Nurkkagymillä

Frisbeegolf

on mielenterveysteko

Laitilassa luontoliikkuminen on todella suosittua ja frisbeegolf on sitä parhaimmillaan. Alueen upeaa luontoa on aina hyödynnetty lajitarjonnassa ja luonnon mahdollisuudet avavat monille eri lajeille loistavat olosuhteet. Uusi 18-väyläinen frisbeegolfrata on avattu Matikan kuntoilualueelle viime syksynä.

– Laitila on liikkujien keidas ja olemme halunneet täydentää lajivalikoimaa koko ajan kasvavilla ja kiinnostavilla lajeilla. Frisbeegolfin kohdalla pelaajamäärät ovat kasvaneet lähivuosina paljon. Uuden ratamme rataprofilia on kehuttu paljon, joten toivotamme kaikki tervetulleiksi meille pelaamaan, kertoo Laitilan liikuntasihteeri **Elina Rautanen**.

– On tutkittu, että jo 10 minuuttia luonnossa tekee hyvää mielenterveydelle. Haluamme siis rohkaista kaikkia lähtemään sellaisten

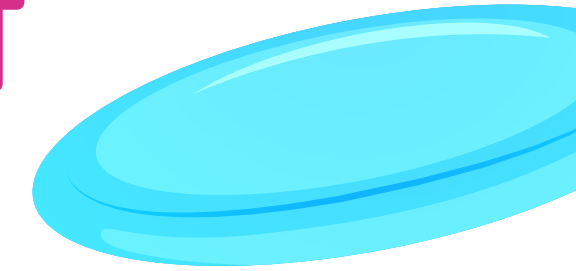
harrastusten pariin, jossa voi viettää aikaa luonnossa. Rataan panostamisessa on siis mukana myös terveiselementtejä.

Käyttäjinä aktiiviset kaupunkilaiset

Uuden frisbeegolfradan mukana syntyi myös Laitilan uusi frisbeegolfseura Pystykiekko ry, joka pyörittää tulevalle kaudella radan seuratoimintaa 20 aktiivisen kaupunkilaisen voimin. Jo ensimmäisellä vajaan jäänneellä kaudella viikkokisat keräsivät viikoittain noin 40 osallistujaa Laitilasta ja sen lähiympäristöstä.

– Tulevalle kaudelle olemme suunnitelleet viikkokisojen yhteyteen yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa. Myös teemailtoja, aloittelijoiden ja naisten kisoja sekä firmaliigaa on ollut työpöydällä. Isomman kisan järjestämme ainakin kesällä Munamarkkinoiden yhteyteen, kertoo Pystykiekko ry:n hallituksen puheenjohtaja **Joni Rantanen**.

Kun seura hyväksytään Suomen Frisbeegolfliittoon, voivat seuran jäsenet edustaa kilpailuissa seuraa ja seura voi itse järjestää liiton

alaisia kilpailuja. Rata on Rantasen mukaan vaikeusasteeltaan keskitason haastava rata, jolta löytyy juuri sopivasti korkeuseroja sekä metsää ja väylää sopivassa suhteessa.

Laitilalaiset liikkeelle

Kiinnostusta lajin pariin on jo herännyt, vaikka seura aloittaakin aktiivisen mainostamisen vasta tulevalle kaudelle. Uusi kausi aloitetaan, jalka suurimmat lumet väistyvät väyliltä. Toiveissa on saada liikutettua niin paljon laitilalaisia kuin mahdollista.

– Olemme hyvin innoissamme seuran toiminnasta ja näistä loistavista puitteista, jotka meille on tarjottu. Kannustan kaikkia kokeilemaan lajia ja yhdistykseltä saa aina vinkkejä. Koitamme parhaamme mukaan opastaa ja neuvoa uusia eli rohkeasti mukaan vaan, ei tämä niin vakava laji ole, Rantanen kannustaa.

Pystykiekko ry

Facebookissa @Pystykiekko
Puh. 044 588 0897
Uusi frisbeegolfrata:
Hallitie 4 23800 Laitila

Pystykiekko ry:n hallitus: vasemmalla Joni Rantanen, Nina Setälä ja Jyri Koskinen esittelemässä puttaustaitojaan. Kuvasta puuttuu hallituksen Matias Nurmi.

Kuulumisia KAUPUNGILTA

Jarno Helistölän (vas.) ja Juha-Matti Päivölän mukaan Laitilassa on vahva yrittäjähengi.

Tehtävänä elinvoiman lisääminen

Laitilan kaupungin elinvoimapäällikkö **Juha-Matti Päivölä** aloitti uudessa toimessaan noin vuosi sitten. Juuriltaan eteläpohjalaisen asettuminen Laitilaan on sujunut mutkitta – murretta lukuun ottamatta Laitilan ilmapiirissä on paljon tuttua jo kotiseudulta.

– Täällä voi tunnistaa vahvan identiteetin sekä hyvän tekemisen meiningin, Päivölä kiteyttää.

Muitakin vahvuuksia kaupungissa on: monipuolinen elinkeinorakenne, hyvät peruspalvelut, korkea työllisyysaste ja runsaasti kesätapahtumia. Lisäksi Laitila tunnetaan valtakunnallisesti hienoista yrityksistään ja tuotestaan. Kehitettävääkin riittää.

– Laitilassa on paljon asioita hyvin ja pyrimme luonnollisesti parantamaan ja kehittämään asioita edelleen, niin kaupungin viestinnässä kuin digitalisaation hyödyntämisessäkin. Yhtenä haasteena on keskusta-alueen viihtyisyyden kehittäminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Lisäksi tulevaisuudessa on otettava huomioon 8-tien uusien risteysjärjestelyiden luomat mahdollisuudet yrityksille ja kaupungille.

Yhteistyötä kaupungin ja yrittäjien kanssa Päivölä luonnehtii monipuoliseksi, avoimeksi ja rikkaaksi. Elinvoimapäällikkö on mukana Laitilan Yrittäjien hallituksessa ja välittää yrittäjien sanomaa kaupungille.

– Teemme tiivistä yhteistyötä yrittäjäjärjes-

tön kanssa esimerkiksi yrittäjyyskasvatustapahtumissa. Toivon, että laitilalainen vahva yrittäjyishengi näkyy myös kaupungin toiminnassa ja tavoitteissa.

Päivölä uskoo yhteistyön voimaan niin kaupungin, yrittäjien kuin asukkaidenkin välillä.

– Vaikka tietyt toimialat tekevätkin yhteistyötä ja kohtaamisia eri tasoilla tapahtuu paljon, osallisuutta voisi vielä lisätä. Uskon, että yhdessä tekemällä syntyy elinvoimaa, hyvinvointia, työllisyyttä ja monenlaista yhteistä hyvää.

Yrittäjät uskovat yhteistyöhön

Jätehuolto Helistölä Oy:n toimitusjohtaja **Jarno Helistölä** aloitti jo seitsemännen kauden Laitilan Yrittäjien puheenjohtajana. Yhdistystoiminta tähtää jatkuvaan vuorovaikutukseen niin yrittäjien, kaupungin kuin asukkaiden kanssa.

Paikallisyhdistyksen yksi tärkeimmistä tehtävistä on toimia linkkinä kaupunkiin, maakunnallisiin ja valtakunnalliseen yrittäjäjärjestöihin. Toimintaa kehitetään jatkuvasti.

– Järjestämme jäsenyrittäjille aamukahvitilaisuuksia, jonne myös voivat muutkin yrittäjät tulla tutustumaan yhdistyksen toimintaan. Tässä foorumissa yrittäjä voi kertoa omasta bisneksistään tai tuoda esiin vaikkapa asioita, jotka askarruttavat. Teemme myös aktiivisesti yrittäjyyskasvatustyötä sekä yhteistyötä koulujen kanssa. Järjestämme yrittäjäläisille aamunavauksia ja yritysasteja, osallistumme tet-messuilla ja autamme koululaisia työelämään tutustumisen -paikkojen saannissa.

Helistölän mukaan kaupungin ja talousalueen ilmapiiri on positiivinen, mikä helpottaa yrittämistä Laitilassa. Sijainti ja kaupungin tarjoamat puitteet ovat kunnossa. Uudenkaupungin autotehdas ja Turun telakka tuovat Laitilaan omaa nostettaan, mikä näkyy muun muassa asukasluvun kasvuna. Yritysyhteistyötä tehdään paljon alihankintateollisuudessa.

– Yhteistyötä yritysten välillä voisi mielestäni olla enemmänkin. Olemme pohjimmiltamme

maalouspitäjä, joka tunnetaan muun muassa kananmunistaan. On hyvä muistaa, että Laitilan brändit kasvattavat koko kaupungin imagoa. Tärkeää yhteistyötä on myös se, että laitilalaiset käyttävät paikallisia palveluja, Helistölä muistuttaa.

Laitilalaiset osaavat kierrättää ja lajitella

Jätehuolto Helistölä Oy on mukana MUKI- eli Muovin kiertotalousosaamiskeskittymä Vakka-Suomeen -hankkeessa yhdessä Turun Ammattikorkeakoulun ja muiden yritysten kanssa. Hankkeen tavoitteena on löytää teollisuusmuoville uutta hyötykäyttöä ja innovaatioita kalliin polttamisen sijaan.

– Parhaimmillaan yritykset löytävät uusia raaka-aineita ja tuotantolinjoja, kun nyt muovit voivat maata yritysten pihalla. Hankkeen tuoteistusanalyysit ovat parhaillaan käynnissä.

Helistölän mukaan kierrätys ja lajittelu kiinnostavat laitilalaisia, ja kaupunkilaiset ovatkin tässä keskivertosuomalaista parempia. Kierrätyspalveluja ollaan myös laajentamassa.

– Keskustan Rinki-pisteessä on muovipakkausten keräyspiste, samaa jalkautetaan myös haja-asutusalueelle. Nykyään muovipakkauksia voidaan kerätä jopa oman talon pihalla olevaan astiaan.

Yrittäjänä Helistölä toivoo, että laitilalaiset jaksaisivat jatkossakin kierrättää ja lajitella.

– Roska-astiaan ei kannata laittaa mitään kierrätyskelpoista, eikä hyötyjätteiden keräyspisteille esimerkiksi vanhoja telkkareita tai pesukoneita. Ne voidaan toimittaa jäteasemalle. Tulevaisuudessa jäteaseman ulkopuolelle on luvassa valvottu kierrätyspiste, joka on auki 24/7. Maksulliset jätteet pitää jatkossakin toimittaa aseman aukioloaikoina.

Osallisuutta voisi olla enemmänkin.

Lisätietoa lajittelusta, hyötyjättepisteistä ja jäteasemista:
www.helistola.fi

MUKI-hankkeessa haetaan teollisuusmuoville uudenlaista hyötykäyttöä.

Meillä TAPAHTUU

Juhannus saapuu Munamarkkinoiden kanssa

Satoi tai paistoi, kesälomakausi käynnistyy aina Munamarkkinoiden muodossa! Viikko ennen juhannusta 15.–16.6. Laitilan keskustan täyttää riemukas tapahtuma, josta löytyy maksutonta ohjelmaa ja tekemistä koko perheelle. Kuka mahtaa olla tämän vuoden kukko?

Lisätietoja: munamarkkinat.fi

Elämyksien Louhenlinna

Louhenlinnassa isot kivenjärkeleet, jyhkeät puurakenteet, kynttilät ja valtaisa takkatuli luovat aidon linnamaisen tunnelman. Pelkästään linna itsessään on jo näkemisen ja kokemisen arvoinen. Toukokuussa Linnassa herkutellaan perinteeksi muodostuneella äitienpäiväpäivällisellä.

– Linnalla kotimaisuusaste on tärkeä, kertoo Linnan emäntä **Anne-Maria Antola-Pilppula**.

Syys- ja lokakuussa Louhenlinnassa toteutetaan uusi teos, Kullervon kirot. Perustarina on universaali kertomus veljesten kostonkierteestä ja kovan kohtalon Kullervo-pojasta. Esitys on muinaislojtojen ja nykyisten historiatietojen perusteella ankkuroitu vankasti Laitilan omaan kulttuuriperinteeseen. Tunnin kestävä esitys edeltää Linnan maittava ateria. Suunnitteilla on myös pikkujoulukaudeksi hauska monologi.

Lisätietoja: louhenlinna.com

Muovinkeräysastian tunnistaa jo kauempaa iloisesta keltaisesta kannesta.

Energiamessuilla puhuttaa muovi ja muu

Kevät tuo tullessaan tutun vieraan: Energiamessut järjestetään jo kymmenennen kerran Laitilan jäähallilla lauantaina 13.4. Lions Club Untamoisen järjestämän tapahtuman tuotto ohjataan erilaisiin hyväntekeväisyyskohteisiin.

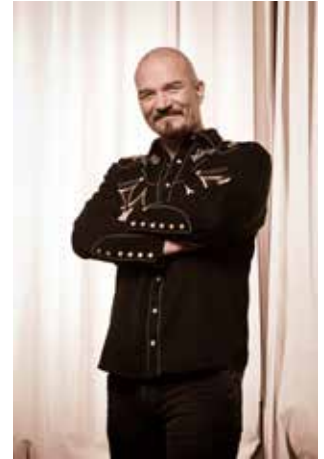
Mukaan on tänäkin vuonna lähtenyt runsaasti näytteilleasettajia, jotka esittelevät tuoreimpia energiaratkaisuja nykypäivän vaatimuksiin. Messuilla on tarjolla apua ja neuvoja jätevesijärjestelmän uusimisesta muovin kierrätykseen. Kaupungin osastolla jätevesineuvoja kertoo muun muassa siitä, pitääkö jätevesijärjestelmä uudistaa ja miten remontissa kannattaa edetä.

Muovin kierrätys on ollut viime aikoina vahvasti esillä. Yksi ongelma muovin kierrätyksessä on keräyspisteiden puute. Jätehuolto Helistölän

Jarno Helistölä lupaa, että tilanteeseen on tulossa muutos.

– Muovin kierrätys on vielä alkutekijöissään, mutta lisääntymässä koko ajan. Tällä hetkellä keräämme Laitilan ja Ugin keskustoissa sekä palvelemme yksityisiä asiakkaita. Laitilan markettien pihalle on tulossa keräysastiat, kertoo Helistölä.

Muovin kierrätys on iso asia, sillä sekajätteen tilavuudesta yli puolet on pelkkää muovia. Kerätty muovi paalataan ja viedään Riihimäellä toimivaan jalostuslaitokseen, jossa osa muovista päätyy lajittelun jälkeen uusiotuotteiden raaka-aineeksi. Kierrätysmuovia voidaan lisätä pussien, ämpäreiden ja monien muiden muovituotteiden sekaan.

Jazzkukon juhlavuosi on komea

Nelipäiväinen Jazzkukko täyttää Laitilan 24.–28.7. Festivaali juhlistaa viisivuotista taivaltaan upeilla esiintyjillä ja laajentumalla.

Konserttiviikon käynnistää suosittu musiikki-leiri 22.–23.7. Leirille ovat tervetulleita kaikki rytmimusiikin nuoret ja varttuneemmat harastajat. Leirin opettajina toimivat kansainvälisen tason artistit, jotka esiintyvät festivaaleilla. Opetusta tarjotaan muun muassa yhteissoitossa, pianossa, rummuissa, kitarassa, bassossa, trumpetissa sekä laulussa.

Juhlavuoden kunniaksi Uudenkaupungin asukkaat saavat oman annoksen Jazzkukkoa, kun iltatorin yhteydessä keskiviikkona järjestetään konsertti.

– Tavoittemme on lisätä Vakka-Suomen alueella kiinnostusta jazz- ja rytmimusiikista. Laitila on pääpaikkamme, mutta otamme as-

kelia, jotta saamme muutkin mukaan, kertoo Jazzkukon perustaja **Kari Antila**.

Loppuviikon on Laitilan vuoro nauttia upeista esityksistä. Festivaalit käynnistää torstaina iltatorikonsertti. Perjantaina esiintyy Suomen kaikkien aikojen tunnetuimpiin saksofonisteihin lukeutuva **Jukka Perko** ja urkujazzia esittävät **Kari Antila** ja **Karri Luhtala**.

Lauantaina on televisiosta tuttu kasvojen ja kansainvälisten tuulten aika. Kirkkopuistikossa katsojia ihastuttaa uusi kokoonpano, jossa esiintyvät muun muassa **Heikki Silvennoinen**, **Heikki Hela** ja **Johanna Försti**. Kokoonpanon kompin muodostavat **Anssi Nykänen** ja **Harri Rantanen**. Lavalla nähdään viime

kesänä kiitosta saanut **Turku Jazz Orchestra**, solistinaan **Veeti Kallio**. Lisäksi esiintyjiin on kiinnitetty sympaattinen **Foreign Friends** ja kansainvälinen **Gerhard Orng Quartet**, joka on Euroopan nuoremmat polven lahjakkaimpia trumpetisteja. Ohjelma täydentyy vielä kevään kuluessa.

– Juhlavuoden kunniaksi olemme panostaneet erityisesti ohjelmaan. Jazzkukossa meillä on tärkeintä laadukkuus ja huippuluokan muusikot, selittää Antila.

Lisätietoja: jazzkukko.fi.

Ilmoittautuminen musiikkileirille 30.5. mennessä mimmi@jazzkukko.fi, p. 050 569 8779.

Keikka kutittaa nauruhermoja

Kaivolampi kesäteatterin kulisissa käy vipinä, kun tulevan kesän kotimaista komediaa valmistellaan. Estradin valtaa **Hannu Patamaa** käsikirjoittama ja **Tiia Valavuon** ohjaama Keikka, joka on jo mäen 55. näytelmä.

Keikka on nauruhermoja koetteleva tarina sitkeästä yrittämisestä ja paremman kaipuusta. Näytelmässä pariskunta ajautuu miehen työttömyyden takia kriisiin. Sitten vaimo eksyy senssipalstalle. Kun vaimo lähtee ja naapurin mies tarjoaa rahakasta keikkaa, niin äkkirikastumisen toivossa kilteinkin mies sotkeutuu hämäriin hommiin.

– Teemme Kaivolassa teatteria ilolla, intohimolla ja sydämellä. Vaikka Kaivolampi keikka ei ehkä olisi se kesän rahakkain, niin voimme taata, että hauskin se on, näytelmän ohjaaja **Tiia Valavuo** iloitsee.

Keikka

Kaivolampi kesäteatterissa 26.6.–21.7.2019

Ohjaus: **Tiia Valavuo**

Käsikirjoitus: **Hannu Patamaa**

Liput ja tiedustelut: p. 040 566 41 99 ja 050 324 61 80, kaivolankesateatteri.fi.

Juhlakerkkuna **monipuolinen muna**

Martat ovat ehtineet olla monessa mukana jo 120 vuotta. Vuonna 1889 perustettu kotitalousneuvontaa antava kansalaisjärjestö valitsi juhluvuoden pääruoka-aineekseen monipuolisen kananmunan.

Marttaliiton juhluvuoden kunniaksi Munax Oy ja Martat yhdistivät voimansa ja toivat kauppohen hyllyille Martta-munan.

– Kananmunalla on tärkeä rooli historiamme. 1900-luvun alussa Marttajärjestö näki kanojen kasvatuksen mahdollisuutena lisätä yhteisöllisyyttä, naisten oman elannon kerryttämistä ja sitä kautta myös tasa-arvoa kodeissa, kertoo Marttojen juhluvuoden koordinaattori **Micaela Röman**.

Martta-munia munivat ulkokanat, jotka saavat liikkua vapaasti ja ulkoilla ympäri vuoden. Munax toi ensimmäisenä ulkokananmunatuotannon Suomeen vuonna 2013. Lattiakanaloissa asuvat kanat nukkuvat yönsä orrella ja munivat omiin pesiinsä. Kanat saavat käyttäytyä luonnolleen sopivalla tavalla, mikä maistuu herkullisissa munissa.

Munax lahjoittaa jokaisesta myydystä Martta-kananmunarasiasta 5 senttiä Marttaliitolle, kiitoksena Marttojen tekemästä tärkeästä työstä.

Juhluvuoden kunniaksi Marttaliitto julkaisi Yllätysmuna-reseptivihon, josta löytyy herkullisia munareseptejä joka makuun!

Uunijäätelö

Muutama keksi ja/tai kahvikakunpala
Noin 5 dl jäätelöä
Noin 2 dl marjoja, vadelmia, mansikoita tms.
3 kananmunan valkuaisista
0,5 dl tomusokeria

Riko kekset ja/tai kakunpalat uuni- tai piirakkavuoaan (halkaisija noin 18 cm) pohjalle tasaiseksi kerrokseksi. Jätä osa rouheiksi paloiksi.

Erota kananmunista keltuaiset ja valkuaiset. Laita valkuaisten joukkoon puolet sokerista. Vatkaa valkuaiset kovaksi vaahdoksi. Lisää loput sokerista vatkauksen puolessa välissä.

Leikkaa jäätelö kuutioiksi ja asettele kekse-
murusten päälle. Ripottele päälle mantelit ja marjat. Peitä ainekset huolellisesti valkuais-
vaahdolla.

Laita vuoka 250-asteiseen uuniin noin 5
minuutiksi, eli kunnes marengin pinta on
saanut väriä. Tarjoa uunijäätelö välittömästi.

Lähde: Yllätysmuna-reseptivihko, Marttaliitto

Lataa Marttojen
reseptivihko
osoitteesta
www.martat.fi

Marja-Liisa Mutka kannustaa kaikkia kuntalaisia tutustumaan kirjaston tarjontaan.

Kirjaston satutuokio järjestetään joka toinen viikko. Kirjastonhoitaja Päivi Salminen kutsuu kaikki lapset ja saduista kiinnostuneet mukaan.

Kaikkia palveleva kirjasto

Vuonna 2006 valmistunut Laitilan kirjasto kätkee sisälleen paljon. Avara ja valoisa kirjasto palvelee kuntalaisia monella tavalla.

Perinteisten aukioloaikojen ulkopuolella kirjaston palveluista pystyy nauttimaan omatoimialueella joka päivä aamu seitsemästä ilta kymmeneen. Omatoimialueelta löytyy lehtisali, kirjojen ja elokuvien omatoiminen lainaus- ja palautusautomaatti sekä kaksi asiakastietokonetta.

– Omatoimialueen ajatuksena on ollut, että koskaan ei tarvitse jäädä ilman luettavaa, avaa kirjastotoimenjohtaja **Marja-Liisa Mutka**.

Kirjastoon voi poiketa myös silloin, kun kaipaa jotain muuta kuin kirjoja.

– Kirjastossamme on laaja valikoita erilaisia lehtiä ja elokuvia lainattavaksi. Näiden lisäksi meiltä löytyy paljon muuta, kuten liikuntavälineitä sekä sähkönkulutus- ja lämpövuotomitareita, valottaa Mutka.

Kirjat tulevat luokse

Laitilan kirjasto tulee heidän luokseen, jotka eivät itse pääse nauttimaan kirjaston tarjonnasta.

– Kirjastoautomme kiertää ympäri Laitilaa sekä muutamassa naapurikunnassa. Aivan vii-

me aikoina olemme laajentaneet kirjastoauton reittiä uudemmille asuinalueille, joissa asuu paljon lapsiperheitä. Näin perheetkin pääsevät lainaamaan luettavaa, Mutka mieltii.

Kevään aikana panostetaan erityisesti seniorien ja erityisryhmien palveluihin.

– Senioreille meillä on tarjolla kaksi uutta palvelua. Kirjasto kotiin -palvelussa asiakas voi pyytää kirjat kotiin toimitettuna, jos hän ei iän tai sairauden vuoksi pääse kirjastossa vierailemaan. Lahjoita lukuhetki -palvelussa vapaaehtoiset menevät vanhusten luokse hoivakotiin lukemaan. Lukuhetken lahjoittamiseen aiomme erityisesti panostaa, sillä kuten tiedämme, vanhukset kaipaavat virikkeitä ja toimintaa, kertoo Mutka. Mukaan lukemaan voi lähteä kuka tahansa.

Kirjastossa järjestetään kuukausittain Novellikoukku-tapahtuma, jossa kaupungin merkittävät henkilöt lukevat heille tärkeitä teoksia ääneen. Samalla kuulijat tekevät käsitöitä, kuten villasukkia, turvalonkeroita ja pikkupeittoja. Valmiit tuotokset lahjoitetaan kaupungille, joka toimittaa lahjoitukset tarvitseville.

Lukeminen tekee onnelliseksi

Kirjaston henkilökunta palkittiin viime syksynä Rinkeplummalla. Kunniainnointia annetaan esimerkiksi avuliaisuudesta.

– Koko henkilökuntamme on hyvin palveluhenkistä sekä taitavaa ja osaavaa. Meille hyvä palvelu on kaikki kaikessa, selittää Mutka.

Mutka kannustaa kaikkia kuntalaisia tutustumaan kirjaston tarjoamiin palveluihin.

– Kirjastot ovat Suomen eniten käytettyjä kulttuuripalveluita. Lukeminen on hyvin merkittävä tekijä hyvinvoinnin kannalta, sillä se parantaa elämänlaatua. Kyllä kirjastoon kannattaa aina poiketa, tiivistää Mutka.

Laadusta huolehtiminen on yksi menestyksemme salaisuuksista, kertoo Laitilan Wirvoitusjuomatehtaan toimitusjohtaja Rami Aarikka.

Pienpanimo

joka kulkee omaa panimopolkuaan

Laitilan Wirvoitusjuomatehdas on kasvanut Suomen neljänneksi suurimmaksi panimoksi. Reilun parinkymmenen vuoden aikana yrityksessä on tehty nopeita päätöksiä, opeteltu ja opittu uutta. Intohimo tekemiseen ja uusiin avauksiin ei näytä kuitenkaan hiipuvan.

Wirvoitusjuomatehdas perustettiin syvän laman jälkimainingeissa, vuonna 1995. Tuohon aikaan elettiin kotiviinin aikoja, jolloin jopa 30 % juodusta alkoholista valmistettiin kotikutoisesti. Suuria olutpanimoita lopetettiin, mikä toi pienelle panimolle mahdollisuuksia. Toimitusjohtaja **Rami Aarikka** tuli taloon noin vuosi sen perustamisen jälkeen. Tuolloin tehtaalla valmistettiin nimensä mukaisesti vain limonaadia.

– Minulla oli ollut Raumalla olut- ja viinitarvikeliike, ja siksi tulinkin tehtaalle aluksi kehittämään siideriä. Kehitystyö epäonnistui. Onneksemme meille haki töihin **Kari Lehto** Marlilta, joka oli työskennellyt siellä lähes 20 vuotta. Samoihin aikoihin töihin tuli **Silvo-**
sen Markku, laitospäällikön Kaarinan lopetetulta Hartwallin panimolta.

Suomessa elettiin 2000-luvulle tullessa vahvaa teknologia- ja operaattoribuumia.

– Olimme päättäneet rakentaa uuden tuotantolaitoksen ja tölkityslinjaston. Rahaa ei tosin ollut. Uskoimme, että kyllä it-osakeantien välissä kaupaksi käy myös perinteinen savupiipputeollisuus ja järjestimme osakeannin teemalla ”Tehtaanomistaja nukkuu paremmin”, jolla viitattiin mahdolliseen it-kuplaan. Osakeanti meni kohtuullisesti, mutta lisärahoitusta haettiin pankista. Pankinjohtaja ilmoitti, että saatte lainaa, mutta ette tästä pankista. Siispä vaihdomme pankkia. Lopulta oli siunaus, ettemme saaneet osakeannissa yhtään ylimääräistä rahaa, sillä ne olisi tuhlatu välittömästi turhuuksiin, Aarikka toteaa.

Tietämättömyyden siunaus

Yrityksessä on oltu ketteriä ja uhkarohkeita jo ennen nykyistä ketteryyssajattelua. Ideoita on lähdetty toteuttamaan ilman etukäteisselvityksiä.

– Alkuaikoina olimme pohjattoman persaukisia ja lähes täydellisen tietämättömiä alasta, mutta päätön rohkeus korvasi puutteet. Kovan nousun aikaan vuoden 2007 tienoilla yritimme jopa ostaa Hartwallin. Lopulta emme tosin päässeet edes keskustelemaan omistajien kanssa, ja Hartwall liukui tanskalaisille. Kovassa vauhdissa seinää päin on karahdettu useasti ja kuhmuja on tullut matkan varrella. Nyt kun olemme kasvaneet isommaksi, olemme älyneet sentään laittaa kypärät päähän, Aarikka veistelee.

Pienpanimossa on aina uskottu omaan tekemiseen. On ajateltu, että oli suhdanne mikä

Tuotekehityksen uusimmat saavutukset.

Tehtaanmyymälässä on tarjolla omien tuotteiden lisäksi muitakin paikallisia tuotteita.

tahansa, me kyllä pärjäämme. Uutta on luotu, mutta myös perinteistä on pidetty kiinni. Markkinoilla limonaadit ovat keventyneet lighteiksi ja siirtyneet suurempiin pakkauksiin, mutta laitilainen limonaadi on yhä valmistettu aitoon sokeriin ja se nautitaan pikkupullos- tai -tölkistä. Laitilassa monta asiaa on tehty ensimmäisenä Suomessa tai jopa ensimmäisenä maailmassa. Myös ekologinen ajattelu on ollut Laitilan dna:ssa alusta lähtien. Kaikki käytetty sähköenergia on ollut vuodesta 2001 lähtien tuulivoimaa. Viime kesänä tehtaan katolle asennettiin oma aurinkovoimala, joka parhaimmillaan tuottaa lähes viidennesksen tehtaan tarvitsemasta energiasta.

Pienpanimoa ei kasvu huimaa

Pienpanimon tuotteita on viety maailmalle jo jonkin aikaa. Amerikan markkinoillakin käytiin, mutta sieltä vetäydyttiin toistaiseksi.

– Kukko-olut myi hyvin ja meillä oli suuria asiakkaita. Amerikassa vaan täytyy olla maahantuojia, jakelijoita ja vähittäismyyjiä, mikä tekee toiminnasta monimutkaisempaa. Vajaan vuoden jälkeen meidän olisi tarvinnut maahantuojan vaateesta laskea hintaa, jotta he olisivat saaneet omat kulunsa paremmin peittoon. Päätimme vetäytyä toistaiseksi, mutta kokemus oli opettava, summaa Aarikka.

Uusin tuote, Stroh Cola, on yhteistyötä itävaltalaisyrittäjien kanssa. Vaikka tuotteen kehitystyö oli haastavaa, maku ylitti ennako-odotukset. Eivätkä uudet tulemiset tähän lopu. Seuraavaksi Kukko-perheeseen synnytetään Red Ale -olut.

Hyvää menestystä on koettu myös naapurimaassa Ruotsissa. Systembolagetin lager-sokkostativalinta osui Kukko Helleisiin ja poiki kau-

Alkuaikoina päätön rohkeus korvasi puutteet.

pat Laitilaan. Lisää menestystä tuli välittömästi: erottuva, sinitölkkinen Helles nousi kesällä Ruotsin myydyimmäksi pienpanimo-olueksi. Laitilan porukkaa ei mikään kasvu huimaa, sillä Saksakin halutaan valloittaa.

– Yritimme Saksaan gluteenittomilla oluilla jo vuonna 2006, mutta se oli turha reissu, kun kukaan ei ymmärtänyt keliakiasta mitään. Viimeisimmän terveysbuumin myötä gluteenittomiin tuotteisiin on jo Saksassakin kiinnostusta, ja hiljattain Grüne Woche -messuilla Kukko Helles, Pils ja Ipa saivatkin erittäin hyvän vastaanoton. Vientiponnistelujen pääpaino on tällä hetkellä kuitenkin Aasiassa. Laitilan Skumppaa sinne jo viedäänkin, mutta vahvimmin Laitilassa uskotaan Kukon menestykseen. Jos kaikki natsaa, ehkä tässä vielä joskus kasveetaan isoksi, visioi Aarikka.

Nopea lakimuutos sekoitti pienpanimot

Alkoholilainsäädännön muutos tehtiin nopeasti vuoden 2017 lopulla. Kun kaupassa myytävän alkoholin raja nousi 5,5 %:iin, pienpanimoissa koettiin pakkauspulaa. Laitilassa sopivia

uutuustuotteita oli kaksi. Kesällä kauppojen hyllyillä räjähdysmäisesti kasvanut tarjonta verotti hyllytilaa, mutta nyt tilanne on tasaantunut.

– Jälkikäteen arvioituna oleellisin alkoholi-lain tuoma muutos oli lopulta viinapohjaisten juomasekoitusten tulo kauppojen hyllyille.

Yksi tehtaan menestyksen salaisuuksista on laadusta huolehtiminen. Laitilassa pidetään laatu-järjestelmät kunnossa ja autetaan tarvittaessa laatuongelmien kanssa painivia muita tuotantolaitoksia. Laitilassa henkilökunta osaa asiansa ja analysointilaitteet ovat uusinta teknologiaa. Tehtaan toimintaa myös auditoidaan toistuvasti keskusliikkeiden tekemillä yllätysauditoinneilla.

– Viimeksi tammikuun lopulla saimme auditoinnissa 98 pistettä 100 mahdollisesta. Se oli kyseisen auditoinnin historian paras tulos ja pul-lakahvin paikka, Aarikka iloitsee.

*Päätöksiä ei tehdä
vain taloudellisin
perustein.*

Laitilan kaupunki on ollut pienpanimolle hyvä paikka toimia. Logistisestikin sijainti on mainio. Laitilalla on vahva rooli kaikissa Wirvoitusjuomatehtaan tuotteissa.

– Pyrimme korostamaan laitilalaisuuttamme sekä kotimaassa että ulkomailla. Paikallisten

virkamiesten, viranomaisten sekä laitilalaisten kanssa asiat sujuvat yleensäkin mallikkaasti. Tosin ihan alussa muistan lukeneeni kärkeään yleisönosastokirjoituksen, jossa meitä kovasti kritisoitiin siitä, että rakensimme ruotsin-lai-van näköisen tehtaan perinteiselle punajuuri-pellolle.

Panimoravintolaan haetaan henkilökuntaa

Viime vuonna Wirvoitusjuomatehtaan pihalle avattiin paikallisiin raaka-aineisiin keskittyvä panimoravintola. Ravintola oli huima menestys. Suurimpana haasteena oli kuitenkin henkilökunnan saatavuus.

– Ruoka- ja juomatarjonta oli ylistettyä, mutta meidän pitää jollain keinolla saada edel-liskesän jopa tunnin jonotusaikaa lyhemmäksi, Aarikka toteaa.

Suomen vihrein pienpanimo kulkee omaan panimopolkuun, jossa päätöksiä ei tehdä vain taloudellisin perustein. Omaan polkuun kuuluvat korkea laatu, hyvä maku, osaava henkilöstö, tehokkaat laitteet, ympäristöarvot, uteliaisuus, rohkeus ja tekemisen meininki. Vastavirtaan pitää toisinaan mennä, mutta muutoksiakaan ei tarvitse aina tehdä. Sen voi kaupassakävijäkin huomata.

– Laitilan tuotteita ei nimittäin tarvitse arvailla kaupan hyllyiltä. Katselin tässä kuvaa 20 vuoden takaisesta Kukko Pils -tölkistä ja totesin, että samalta näyttää kuin tälläkin hetkellä.

- perustettu vuonna 1995
- valmistaa oluita, siidereitä, lonke-roita ja vanhan ajan limonaadeja
- perustajina Markku Piilppula, Pekka Siivonen, Totti Salko ja Jari Laiho
- toimitusjohtajana Rami Aarikka, yrityksessä vuodesta 1996
- henkilökuntaa n. 60
- liikevaihto vuonna 2018 n. 19,5 milj. euroa
- tehdas siirtyi nykyiselle paikalleen vuonna 2001
- panostaa ympäristöystävälliseen teknologiaan: valittu Suomen vihreimmäksi panimoksi v. 2016
- kokonaistuotanto on noin 20 miljoonaa litraa vuodessa
- Kukko valittu Suomen arvostetuimmaksi olutbrändiksi vuonna 2018
- Kukko Helles Ruotsin myydyin pienpanimo-olut vuonna 2018
- tehtaan yhteyteen avattiin keväällä 2018 panimoravintola sekä myymälä

Hyvä vai huono juttu?

Kysyimme nuorilta kotiin-tuloaikasuosituksista.
Näin kysyttiin ja vastattiin.

1. Mitä mieltä olet lasten ja nuorten kotiintuloaikasuosituksista? 2. Noudatko itse suositusta?

1. Hyvä juttu, koska illalla tulee juoppoja.
2. Noudatan.
Venla Nummila ja Julia Mäntysalo

1. Hyvä asia, koska täällä voi olla juoppoja ja raiskaajia.
2. Noudatan.
Niklas Soini

1. Hyvä, koska pimeällä tai myöhään voi liikkua pahoja tai outoja tyyppisiä.
2. Noudatan.
Ida Raitio

1. On ihan hyvä, vaikkei muhun juuri vaikuta.
2. Noudatan, koska en nyt muutenkaan ole illalla keskustassa, ellei ole nuokkaria.
Tuukka Mäkilä

1. Se on ihan p:stä, koska on liian aikaisin.
2. En noudata.
Saara Koskela

1. Ihan hyvä kai.
2. Joo, noudatan.
Irene Luotonen

Sivistystoimen palvelupäällikkö Tuomas Kankaanpää ja nuoriso-ohjaaja Noora Mantere seuraavat suositusten vaikutuksia.

Laitilassa lasten ja nuorten kotiintuloajoista suositukset

Enemmän unta ja aikaa perheen yhdessäololle

Laitilassa otettiin käyttöön suositus lasten ja nuorten kotiintuloajoista viime vuoden marraskuussa. Kotiintuloajat on laadittu vanhemmille suunnatun nettikyselyn perusteella. Mallia katsottiin aiemmista kokeiluista Suomessa ja Islannista.

– Kotiintuloaikojen tarkoituksena on turvata lapselle ja nuorelle riittävä uni, joka on hyvän oppimisen edellytys. Lisäksi suosituksella on haluttu rauhoittaa aikaa perheen yhdessäololle ja vähentää kiireen tuntua, kertoo Laitilan kaupungin sivistystoimen palvelupäällikkö **Tuomas Kankaanpää**.

Taustatyötä on tehty jo vuodesta 2017 asti Laitilan kaupungin hyvinvointiryhmässä, joka koostuu sivistys- ja sosiaalitoimen viranhaltijoista, koulukuraattoreista, -psykologeista, nuorisotyön edustajista, huoltajista, rehtoreista ja järjestötoimijoista sekä itse nuorista. Esille ovat tulleet huolet nuorten nukkumisajoista sekä myöhään ulkona liikkumisesta. Vanhempia on huolettanut erityisesti lasten ja nuorten unensaanti ja kännykän käyttö.

– Suositus ei tarkoita ulkonaliikkumiskieltoa, eikä se ole myöskään ehdoton. Tarkoitus ei ole estää esimerkiksi juhla- ja merkkipäivien viettämistä tai harrastuksia, Kankaanpää tarkentaa.

Vanhemmilta kerätään palautetta

Suomessa on aiemminkin kokeiltu lasten kotiintuloaikasuosituksia. Näin on tehty muun muassa Hyvinkäällä, Seinäjoella, Porissa, Eurajoella, Rovaniemellä, Laukaassa, Hämeenkoskella ja Lammilla. Islannissa on voimassa kansallinen kotiintuloaikamalli, jossa alle 16-vuotiaiden tulee olla pois kadulta klo 22:een mennessä. Hyviä tuloksia on kirjattu. Esimerkiksi nuorten päihteiden käyttö on vähentynyt merkittävästi verrattuna 1990-lukuun. Islannissa on panostettu myös rahallisesti lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksiin sekä sitoutettu vanhemmat viettämään enemmän aikaa lastensa kanssa.

Laitilan suosituskotiintuloajat ovat saaneet sekä maakunnallista että valtakunnallista huomiota. Matkaa on tehty vasta muutamia kuuksia, joten vaikutuksista ei vielä voida tehdä johtopäätöksiä. Asia on kuitenkin otettu hyvin

Laitilan kaupungin kotiintuloaikasuositukset lapsille ja nuorille

Alakoululaiset
ark. klo 19.30, pe ja la 20.30

Yläkoululaiset
ark. klo 21.00, pe ja la klo 23.00

vastaan. Palautetta kerätään koulujen vanhempainilloista ja suunnitteilla on erillinen palautekysely vanhemmille. Sen sijaan suosituskäytännöt kesäloma-aikaan ovat vielä mietinnässä.

– Kesäkäytäntöjä meidän pitää vielä miettiä yhdessä. Joka tapauksessa uskomme, että tämänhetkiset kotiintuloaikasuositukset poikivat hyvää lasten kasvuun ja perheen yhteisille hetkille, Kankaanpää summaa.

Tekninen johtaja Seppo Kivimäki ja toimitusjohtaja Tero Toivanen tietävät, että yritys hyötyy hyvinvoivista työntekijöistä.

Työntekijän hyvinvointi on yrityksen hyvinvointia

Finn Lamexin työntekijät saavat fyysisesti rankan työn vastapainoksi apuja kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin.

Keväällä 20 vuotta täyttävä Finn Lamex on paikallisessa omistuksessa oleva tuulilasituotteita kansainvälisille markkinoille valmistava yritys. Esimerkiksi Lontoon ikoniset kaksikerrosbussit saavat tuulilasinsa Laitilasta. Rankan tehdastyön vastapainoksi yritys on päättänyt lisätä panostusta noin 70 työntekijänsä hyvinvointiin.

– Kun huomaamme, että työntekijä sopii meille, haluamme tietysti pitää hänet kaikin keinoin. Enemmän resursseja meiltä kuluu uuden työntekijän löytämiseen ja työn ohessa kouluttamiseen, kuin pysyvyyteen panostamiseen.

Tyytyväinen ja sitoutunut työntekijä, joka myös voi hyvin, tekee aina myös työnsä paremmin, kertoo toimitusjohtaja **Tero Toivanen**.

Liikuttajat työpaikan sisältä

Jokainen Finn Lamexin työntekijä voi käydä kuukausittain hierojalla ja käytössä ovat kuntosalit ja uimahalli. Lisäksi työntekijöiden oma ”Hupi-klubi” organisoii aktiviteetteja. Suurin panostus on kuitenkin muutama kuukausi sit-

*Tyytyväinen ja sitoutunut
työntekijä, joka myös voi
hyvin, tekee aina myös
työnsä paremmin.*

ten alkanut kaupungin liikuntatoimen kanssa toteutettu hyvinvointiprojekti, jota vetää liikuntasuhteeri **Elina Rautanen** kaupungin puolelta.

– Tämä projekti kattaa kaiken: fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin, niin työpaikalla kuin sen ulkopuolellakin. Mukana on tiimi hyvinvoinnin ammattilaisia, kuten psykologi ja työterveyspuolen henkilöitä. He ovat tarkistaneet kuntoon ravintotottumuksia, unensaantia, palautumista ja sosiaalisia suhteita. Kokonaisvaltainen hyvinvoinnin kunnostuspaketti siis, Toivanen avaa.

Finn Lamex on lisäksi kouluttanut työntekijöiden joukosta viisi omaa hyvinvointiagenttia, joiden tehtävä on vetää yhteistä liikuntaa työntekijöille. Liikuttaja-koulutuksen käyneet hyvinvointiagentit saavat koulutuksen myötä oikean tutkinnon alalta. Kammiotaivuttaja **Toni Nieminen** on yksi vapaaehtoisista Liikuttaja-koulutukseen osallistuneista. Jo aikaisemminkin aktiivisesti liikkunut Nieminen kertoo löytäneensä koulutuksesta uutta intoa terveellisiin elämäntapoihin.

Liikuttaja-koulutuksen saanut Toni Nieminen pitää huolta kollegoidensa aktiivisuudesta.

– Tämän projektin kautta työntekijät ovat saaneet paljon tietoa ja ne, jotka eivät ole liikkuneet paljoa aikaisemmin, ovat saaneet kokeilla eri lajeja. Itse olen kiinnittänyt huomiota uneen ja syömiseen enemmän kuin ennen. Kyllä liikuminen auttaa jaksamaan myös töissä paremmin, ettei rojahtaisi suoraan soffalle töiden jälkeen, Nieminen kertoo.

Jatkuvuutta henkilökunnan sitouttamisella

Finn Lamexin tekninen johtaja Seppo Kivimäki vastaa työnhyvinvointiprojektista yrityksen puolelta ja on ilolla seurannut sen kehitystä. Hänen

mukaansa jo nyt on saatu selkeitä esimerkkejä siitä, että työhyvinvoinnin lisääminen on vaikuttanut positiivisesti yrityksen ilmapiiriin.

– Olemme saaneet pelkästään positiivista palautetta työntekijöiltä. Kokonaisuutta ajatellen merkitsee yritykselle paljon, että tähän panostukseen on vastattu innostuksella. Se, että saadaan ihmiset pysymään terveinä, positiivisina ja hyväkuntoisina, on tietysti iso juttu myös yritykselle, Kivimäki kertoo.

Finn Lamexilla työvoiman vähäinen vaihtuvuus ja pitkät työurat kertovat siitä, kuinka hyvin yrityksessä viihdytään. Työhyvinvointi tulee jatkossakin olemaan strateginen tekijä.

– Koitamme eri tavoin pitää yllä hyvää henkeä. Olemme esimerkiksi kehittäneet tavan jäädä eläköityvien työntekijöiden paidat tehdashallin kattoon. Seremoniat hiukan vaihtelevat riippuen siitä, kuinka juhlavasti työntekijä haluaa lähteä, mutta kaikilta nostetaan paita kattoon. Kymmenisen paitaa siellä tällä hetkellä kelluu ja keväällä on seuraavat nostajaiset, toimitusjohtaja Toivanen kertoo.

*Finn Lamexilta
eläköityneiden
työntekijöiden
paitarivi komeilee
hallin katossa.*

Laitilan Terveyskoti

puhuu kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin puolesta

Monipuolisia hyvinvointipalveluja eri-ikäisille ja -kuntoisille asiakkaille tarjoavalla Laitilan Terveyskodilla on menossa jo 35. toimintavuosi. Yksi Laitilan keskustassa sijaitsevan Terveyskodin palveluista on kuntoutus, jota on tarjolla muun muassa veteraaneille, kriisinhallintatehtävissä vammautuneille rauhanturvaajille ja asevelvollisena vammautuneille, omaishoitajille sekä omaishoidettaville asiakkaille. Terveyskodin palvelutarjontaan lukeutuvat myös sotainvalidien hoito- ja asumispalvelut, tehostettu palveluasuminen, sekä lounasravintola-, pitopalvelu- ja take away -ruokapalvelut. Terveyskoti tuottaa lisäksi henkilöstöravintolapalveluja Laitilan kaupungille.

– Hyvä työ tarvitsee tietysti ammattitaitoiset tekijänsä. Terveyskodin vaikuttavasta hoidosta ja kuntoutuksesta vastaa meidän moniammattillinen, innovatiivinen ja omistautunut henkilökuntamme. Arvostamme asiakkaan aitoa kohtaamista, elämäkokemuksen kunnioittamista ja ystävällistä palvelua. Olemme aina panostaneet myös vapaa-ajan ohjelmaan pyrkimyksenämme mielekäs ja mahdollisimman toimintakykyinen arki. Hyviä esimerkkejä järjestämistämme aktiviteeteista ovat suosittu Iloa Musiikista- ja Näppärät näpit -ryhmät, erilaiset teematapahtumat, joulukorttiaskartelut, vapukarkelot ja musiikkikonsertit. Mottomme onkin ”Kunnossa kotona!”, jolla viitataan sekä omaan kotiin että Terveyskotiin, Laitilan Terveyskodin toimitusjohtaja **Marianne Rapala** kuvailee.

Laitilan
Terveyskodin
toimitusjohtaja
Marianne
Rapala.

Laitilan Terveyskoti

Henkilöstö: ~70 hlöä

Palvelut:

Asuminen ja hoito (58 %),
ravintolapalvelut (20 %),
kuntoutus (20 %),
yleinen hyvinvointi (2 %)

Tilakokonaisuus:

Laitilan Terveyskoti,
hyvinvointikeskus Poukanville,
Laitilan Työterveys

Laatusertifikaatti vuodesta 2007
(Auditoija: Kiwa Inspecta)

Lisätietoja:

terveyskoti.fi
web.laitilantyoterveys.fi

Robottiikka tarjoaa tehoa ja tuloksia

Yksi arvostetuimmista kuntoutukseen liittyvistä palveluista on robotiikkateknologiaa hyödyntävä, paljon tutkittu Lokomat-kävelykuntoutus, jota pidetään tällä hetkellä tehokkaimpana aivohalvauksen jälkeisenä kävelykuntoutusmuotona. Lokomat-terapiasta on saatu hyviä tuloksia etenkin aivoinfarktin jälkitilan sekä aivovammojen ja osittaisten selkäydinvammojen kuntoutuksessa.

– Olennaista Lokomat-terapiassa on nopea aloitus sekä intensiivisyys ja pitkäkestoinen kuntoutus, jossa jalat pidetään liikkeessä. Moni kuntoutuja onkin päässyt pois pyörätuolista, osa takaisin työelämäänkin, Laitilan Terveyskodin kuntoutuspäällikkö **Paulina Iiskala** kertoo.

Työterveydenhuolto tärkeässä roolissa

Laitilan Terveyskoti aloitti vuonna 1978 Laitilan-Pyhärannan terveyskeskuksen työterveydenhuoltona, ja syksyllä 2018 Laitilan Työterveys liitettiin osaksi Laitilan Terveyskoti Oy:tä. Uudistus antaa suuntia myös tulevaisuuteen.

– Erityisesti ennaltaehkäisevän työterveydenhuollon merkitys tulee kasvamaan. Nähtäväksi jää myös, millä tavoin sote-uudistus ja Kelan tulevat korvausjärjestelmän muutokset tulevat vaikuttamaan Laitilan Terveyskodin arkeen, Laitilan Työterveyden vastaava työterveyshoitaja **Sinikka Rekola** pohtii.

Työterveydenhuollon ammattilaiset mittaavat työympäristön kuormitustekijöitä.

Ennaltaehkäisevän työterveydenhuollon merkitys tulee kasvamaan.

Lokomat edustaa edistyksellistä kuntoutusteknologiaa.

Työympäristön kuormitustekijät kuriin

Työterveyshuoltolaki velvoittaa työnantajat selvittämään työstä aiheutuvat kuormitustekijät ja niiden vaikutukset terveydelle ja turvallisuudelle. Selvitys tehdään yhteistyössä työterveydenhuollon ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden kanssa. Siitä laaditaan myös palauteraportti, jota päivitetään säännöllisesti. Työfysioterapeutti arvioi työn fyysistä

kuormittavuutta, antaa työnantajalle ohjeita työympäristön olosuhteiden kehittämiseksi ja neuvoo tarvittaessa myös yksilöllisessä työergonomiassa. Näin voidaan ennaltaehkäistä sairauksia sekä tukea ja ylläpitää työkykyä, kertoo Laitilan Työterveyden työfysioterapeutti **Kirsi Yli-Karro**.

Saara Mahbouban ja Else Lagerspetzin taide koristaa Laitilan Puhelinosuuskunnan jakokaappeja. Kuva: Jukka Vehmas.

Rural Urban Art

väritti Laitilan katukuvan

Viime kesänä Laitilassa koettiin jostain ennennäkemätöntä, kun G-Rex -katutaidekilta toi Rural Urban Art -tapahtumansa kaupunkiin. Tapahtuma osui samaan aikaan jokavuotisen ja perinteikkään Jazzkukko-festivaalin kanssa. Ainutkertaista tapahtumaa varten laadittiin kartta, jota seuraamalla pääsi nauttimaan kätevästi eri puolilla kaupunkia sijaitsevista katutaideeteoksista.

– Tapahtuma meni mahdollottoman hyvin! Katutaide otettiin todella hyvin vastaan ottaen huomioon, ettei Laitilassa olla nähty mitään vastaavaa. Porukkaa oli paljon liikkeellä, ja tietävästi aika moni paikallinen ja ulkopaikkakuntalainen on käynyt taidekävelyllä. Uskoisinkin, että jazz-yleisö löysi katutaiteen ja toisinpäin, Laitilan kaupungin kulttuurisihteeri **Jukka Vehmas** iloitsee.

Grafian G-Rex-katutaidekullan teokset ovat tuottaneet paljon iloa kaupungin asukkaille.

Paljon positiivista palautetta

Aloite tapahtuman järjestämisestä tuli G-Rex-porukalta, eivätkä taiteilijat pyytäneet työstään minkäänlaista korvausta. Tapahtuma vaati kuitenkin paljon järjestelyjä. Työ aloitettiin sopivien kohteiden etsimisellä, jonka jälkeen tuli pyytää kohteiden omistajilta tarvittavat luvat ja suostumukset. Taiteilijoille tuli lisäksi tarjota majoitus ja ruoat, ja tapahtumaa varten piti

laatia markkinointistrategia, jotta taide ja yleisö löytäisivät toisensa.

– Sekä yksityisomistajat että kaupunki lähtivät todella hyvin mukaan. Erityisen hyvä vastaanotto tuli suurelta yleisöltä. Monet tykkäsivät seurata taideteosten valmistumista. Ja nyt kun pöly on laskeutunut, moni on alkanut pitää teoksia keskeisenä osana Laitilan katukuvaa, mikä on tietysti todella kiva juttu, Vehmas kertoo.

Kehitystä kulttuuririntamalla

Rural Urban Art mursi jäätä ja kirkasti Laitilan imagoa kulttuurikaupunkina. Kuluvan vuoden tammikuussa kaupungissa vietettiin Kustaa Hiekkä -kulttuuriviikkoa, jossa oli esillä neljä Mollu Heinon valotaideeteosta. Yleisö piti teoksia heti katutaidetapahtuman jatkumona, vaikkei niitä sellaiseksi oltu varsinaisesti suunniteltu. Molempia tapahtumia Vehmas kehuu siitä, että ne ovat piristäneet katukuvaa ja tuoneet taiteen lähemmäs kokijaa.

– Laitilan kaupunki on kulttuurisesti hyvässä nosteessa. Viimeaikaiset tapahtumat ja produktiot ovat olleet varsin näkyviä ja kunnianhimoisia. Ei olla menty ainakaan sieltä, missä aita on matalin, Vehmas summaa.

English Summary

Versatile Nurkkagym attracts new customers

Opened in August 2018, Nurkkagym is a stylish fitness centre with modern facilities and equipment. It has 500m² of gym space, and additional 150m² has been dedicated to functional training and 100m² to group exercise classes. An extraordinary number of memberships have already been sold: 550.

“People have welcomed us in an incredible way. It was a complete surprise. Naturally it offers a massive boost for me as well, strengthens my belief in my own work,” says **Matias Heikkilä**, owner of Nurkkagym.

Nurkkagym is the entrepreneur’s pride and joy, and he wants to continue developing it. The gym users are also giving their feedback, which Heikkilä welcomes wholeheartedly.

“I want Nurkkagym to have the best selection of equipment and services. My goal is to build a gym that is the best in the area in every possible way. We are not quite there yet, of course,” says Heikkilä.

A microbrewery that follows its own path

Laitilan Wirvoitusjuomatehdas is currently Finland’s fourth-largest brewery. Factory director **Rami Aarikka** says that the microbrewery has always believed in its business idea and strength regardless of economic trends. It has created new things while keeping with tradition. It has always maintained the high standard and excellent taste of its beverages, recruited skillful staff, used quality equipment, preserved its environmental values, and nourished a culture of curiosity, courage and hard work.

Last year a restaurant specializing in local produce was opened in the factory’s yard. It was a huge success, but faced challenges finding enough staff. They are currently working on the issue.

Laitilan Wirvoitusjuomatehdas

- produces beers, ciders, long drinks and nostalgic soft drinks
- employs approx. 60 people
- emphasizes environmentally friendly technology: has been chosen as Finland’s greenest brewery (2016)
- Kukko was chosen as Finland’s best beer brand (2018)
- Kukko Helles was Sweden’s most sold microbrewery beer in 2018
- in addition to the factory, the brewery now runs a restaurant and a factory shop, which were opened in spring 2018

Disc golf

Laitila’s disc golf course offers fun and enjoyment for nature lovers

Spending time outdoors is a very popular pastime in Laitila, and disc golf is a great way to take advantage of what the area’s nature has to offer. The new 18-hole course was opened near the Matikka recreational area last autumn.

“As little as 10 minutes of spending time outdoors is beneficial for mental health. We want to encourage people to enjoy outdoor activities,” says **Elina Rautanen**, Laitila’s sports secretary.

Laitila’s disc golf club Pystykiekko ry was established concurrently with the new disc golf course, and it will run the upcoming season on the course.

“We are planning to do some collaboration with local businesses during the weekly competitions. We have discussed theme nights and competitions, creating an exclusive league for businesses, and hosting a big tournament in the summer during the Munamarkkinat fair,” says **Joni Rantanen**, chairman of Pystykiekko ry.

Curfew recommendations for children and young people

Last November, Laitila introduced curfew recommendations for children and young people. These times were recommended based on parents’ responses to an online survey.

“The purpose of these recommendations is to ensure that children and young people get enough sleep, which is important for good learning. In addition, their secondary purpose is to offer families peaceful family time and decrease the hectic pace of everyday life,” says **Tuomas Kankaanpää**, service manager at Laitila’s education and cultural services department.

Laitila’s curfew recommendations have piqued both provincial and national interest. Feedback is collected at e.g. parents’ evenings, and a separate feedback form is currently being designed for parents.

Laitila’s curfew recommendations for children and young people

Primary school (grades 1–6)

7.30 pm on school nights, 8.30 pm on Fridays and Saturdays

Comprehensive school (grades 7–9)

9.00 pm on school nights, 11.00 pm on Fridays and Saturdays

Laitilassa, valtavyölien varrella, on mukavampaa: runsaammin vaihtoehtoja työhön ja yrittämiseen, reilummat perheen palvelut ja viihtyisämpiä paikkoja kodille.

www.laitila.fi

Sujuvan asumisen **KAUPUNKI**

Tervetuloa!

Kaupunginjohtaja Johanna Luukkonen, p. 040 673 2001

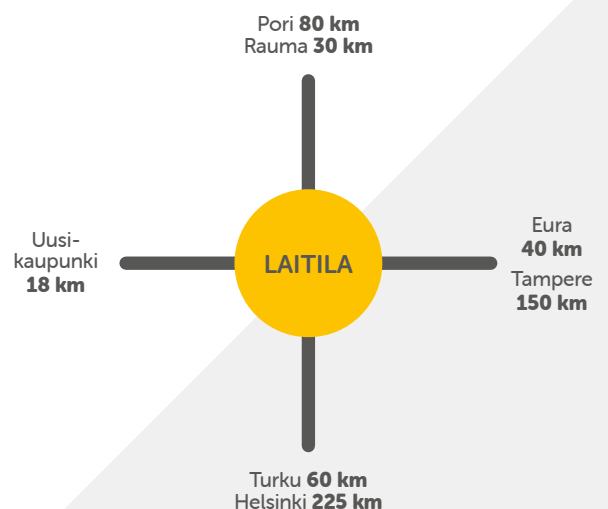
Elinvoimapäällikkö Juha-Matti Päivölä, p. 050 518 0595

Maankäyttöinsinööri Mika Palmulaakso (asuintontit), p. 050 518 2071

Laitilan kaupunki, Keskuskatu 30, 23800 Laitila, p. 02 850 11

Yhteispalvelupiste Avitus, p. 040 541 4132

Asunto- ja palvelusihteeri Tiina Mäkelä (vuokra-asunnot), p. 050 518 0594

MAINIOMPI

LAITILA